

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
PL 156
60101 Seinäjoki
kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

EPOELY/1662/2022

Lausunto Suolasalmenharjun tuulipuiston, Alajärvi, Natura-arvioinnin täydennyksestä

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää lausuntoa luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisesta Natura-arvioinnista 6.9.2024 mennessä.

Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston täydennetty arviointiselostus ja Natura-arvioinnit on julkaistu verkkosivuilla www.ymparisto.fi/suolasalmenharjuntuulivoimaYVA. Lisäksi Keski-Suomen ELY-keskukselle on toimitettu lausuntopyynnössä mainitut Natura-arviointiin ja arviointiselostukseen liittyvät salassa pidettävät asiakirjat.

Natura-arviointi on tehty Pohjoisnevan (FI0800012, SAC), Hötölamminnevan (FI1001011, SAC), Patanajärvenkankaan (FI1001003, SAC) ja Käärme-kallioiden (FI0800091, SAC) Natura-alueiden osalta.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) antaa lausunnon toimialueellaan osittain sijaitsevasta Pohjoisneva (FI0800012, SAC) Natura 2000 -aluetta koskevasta Natura-arvioinnin täydennyksestä (Sweco, 25.04.2024 Päivitetty VE2, Heini Koivuniemi, Lise-Lotte Flemming ja Erika Jumppanen).

Natura-arviointi

Natura-arviointia on päivitetty lisäämällä siihen VE 2 VE1 lisäksi. Suolasalmenharjun hankealue ulottuu itäosassaan Pohjoisnevan Natura-alueelle noin kilometrin matkalla ja 150–200 metrin leveydellä. Yhteensä hankealue ulottuu Pohjoisnevan Natura-alueelle noin 17 hehtaarin alalla.

Tuulivoimapuistolla ei arvioida olevan vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin Luontodirektiivin liitteen I luontotyypppeihin.

Suojelun perusteena olevan Luontodirektiivin liitteen II lajin saukon osalta hankkeen vaikutukset saukoon arvioidaan kokonaisuutena vähäisiksi ja hankkeen toteutumisella ei arvioida olevan vaikutusta lajin säilymiselle elinkelpoisena Natura-alueella.

Suojelun perusteena olevan Luontodirektiivin liitteen II lajin metsäpeura osalta tuulivoimaloiden rakentamisaikaisesta ja käytönaikaisesta häiriöstä

4.9.2024

arvioidaan aiheutuvan hankevaihtoehdossa VE1 Pohjoisnevan suojeluperusteena olevalle metsäpeuralle erityisesti kevään ja syksyn vaellusaikoina sekä kesäaikaan jopa suuria merkittäviä negatiivisia vaikutuksia. Vaikutuksilla voi olla merkitystä Pohjoisnevan Natura-alueen säilymiselle edelleen metsäpeuralle merkittävänä vaellusaikaisena kerääntymis- ja kauttakulkualueena sekä vasomis- ja kesälaidunalueena. Hankevaihtoehdossa VE2 Pohjoisnevaan kohdistuvien vaikutuksien arvioidaan olevan kokonaisuudessaan vähäisiä.

Arvion mukaan tuulivoimahankkeella voi olla merkitystä Pohjoisnevan Natura-alueen säilymiselle edelleen metsäpeuralle merkittävänä vaellusaikaisena kerääntymis- ja kauttakulkualueena sekä kesälaidunalueena. Vaikutukset hankevaihtoehdossa VE1 voivat olla jopa suuren negatiivisia ja siten merkittäviä Natura-alueen eheyden kannalta, mutta vaikutusten arviointia vaikeuttaa tuulivoimarakentamisen vaikutuksia metsäpeuroille selvittävien tutkimusten vähyys. Hankevaihtoehdossa VE2 vaikutukset Natura-alueen eheyteen arvioidaan vähäisiksi.

Yhteisvaikutukset

Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin tai luontodirektiivin liitteen II lajille, saukolle ei arvioida aiheutuvan yhteisvaikutuksia tuulivoimahankkeiden välisten etäisyyksien perusteella. Metsäpeuraan kohdistuvien hankkeen yhteisvaikutuksien, ympäristön muiden jo olemassa olevien sekä rakenteilla olevien tuulivoima-alueiden kanssa, arvioidaan kohtalaisiksi hankevaihtoehdoissa VE1 ja VE2.

Lieventävät toimenpiteet

Lieventävillä toimenpiteillä voidaan vähentää tai välttää hankkeen aiheuttamia kielteisiä vaikutuksia. Arvioinnin mukaan tuulivoimahankkeen rakentamisen aikana voidaan huomioida vaikutukset metsäpeuroille. Rakentamisen aikaisia vaikutuksia, kuten runsaasti melua tuottavia työvaiheita, suositellaan sijoitettavaksi metsäpeurojen herkimmän ajankohdan, vasomisen, ulkopuolelle.

Keski-Suomen ELY-keskuksen lausunto

ELY-keskus on perehtynyt täydennettyyn Natura-arviointiraporttiin. Arvioinnissa on otettu huomioon Pohjoisnevan Natura-alueen luontodirektiivin mukaisena suojeluperusteena olevat luontotyypit ja lajit. Salassa pidettävä laji keskittyy Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimialueelle, joten Keski-Suomen ELY-keskus keskittyy lausunnossaan muihin Pohjoisnevan Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin ja lajeihin niiltä osin kuin arviointia on täydennetty VE1 ja VE2 osalta.

Natura-arviota on täydennetty koskien arvion metsäpeuraa koskevaa osaa. Metsäpeuran osalta ELY-keskus katsoo, että vaikutuksia ei ole lähtökohtaisesti arvioitu edelleenkaan riittävällä tavalla, varovaisuusperiaate huomioiden. Luonnonvarakeskuksen (Luke)

4.9.2024

asiantuntija-arviossa Keski-Suomen 2040 maakuntakaavaan ehdolla olevien tuulivoima-alueiden vaikutuksista metsäpeuraan (Paasivaara 2022) on arvioitu laajasti tuulivoiman vaikutuksia metsäpeuraan ja Suomenselän metsäpeurapopulaatioon. Tolvasen ym. (2023) koostejulkaisussa tuulivoimaloiden häiriövaikutus on keskimääräisesti tutkimusten mukaan poroilla 5 km ja laji on sensitiivisin tuulivoiman aiheuttamalle häiriölle lisääntymisen aikana. Luken arvioinnin mukaan vaikutukset metsäpeuraan ovat myös todennäköisesti suurimmillaan vasonnan ja vasanhoitojakson eli touko-syyskuun aikana (Paasivaara 2022). Luken asiantuntija-arviossa (Paasivaara 2022) tuulivoima-alueen häiriövyöhykkeenä on esitetty tutkimuksiin perustuen keskimääräistä viiden kilometrin häiriövyöhykettä tuulivoima-alueiden ympärillä. Pohjoisnevan Natura-alueen lähelle suunniteltu Suolasalmenharjun hankealueen VE1 häiriövaikutus viiden kilometrin etäisyydellä ulottuu isolle osalle Pohjoisnevan Natura-aluetta, joka on Luken pantapeuraseurannan ja asiantuntija-arvion perusteella metsäpeuran kesäaikaista lisääntymisaluetta. Myös VE2 voimalat sijaitsevat kaikki alle viiden kilometrin etäisyydellä Pohjoisnevan Natura-alueen pohjoisimmasta osa-alueesta, jolloin Pohjoisnevan pohjoisin osa-alue jää edelleen osittain viiden kilometrin häiriövyöhykkeen sisään. Lähimmät voimalapaikat VE2:ssa ovat noin 3,2 kilometrin etäisyydellä ja lähimmän kolmen suunnitellun voimalapaikan yhteenlaskettu (tuulivoimalan numerot 2, 7 ja 5) häiriöalue kattaa noin 70% pohjoisen osa-alueen kokonaispinta-alasta (osa-alueen kokonaispinta-ala noin 400 ha). Luonnonvarakeskus on useissa asiantuntijalausunnoissaan esittänyt tutkimuksiin perustuen, että metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura 2000 -alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää n. 5 km suojavyöhyke.

Kesäaikaisten lisääntymisalueiden viiden kilometrin häiriövyöhykkeellä on myös suunnitteilla ja rakennettuna useita muita tuulivoima-alueita, jolloin yhteisvaikutusten merkitys kasvaa. Lisäksi suunniteltu sähkönsiirtoreitti voi osaltaan heikentää metsäpeuran elinolosuhteita lisääntyvän saalispaineen vuoksi (lineaarirakenteiden mm. teiden ja sähkölinjojen on havaittu muuttavan peto-saalisdynamiikkaa). Arviointiin tuo suurta epävarmuutta myös se, ettei vielä tiedetä riittävästi tuulivoima-alueiden vaikutuksista metsäpeuran kiima-aikaan, vaellusreitteihin ja talvehtimisalueisiin. Haitallisia yhteisvaikutuksia voi kohdistua siten myös metsäpeuran kerääntymisalueille ja vaellusreitit talvi- ja kesälaitumien välillä voivat muuttua tai estyä kokonaan.

Euroopan komission ohjeistuksen mukaan vaikutus alueen koskemattomuuteen (eheyteen) on lopullinen kriteeri, jonka perusteella todetaan, ovatko vaikutukset merkittäviä (Euroopan komissio 2018). Natura verkoston eheyteen vaikuttavia tekijöitä ovat mm. suojeluperusteena olevien lajien elinpiirit, ruokailu- ja pesimäalueet sekä populaatiot ja ekologiset prosessit. Eheyden arvioinnissa huomioidaan luontotyyppien ja lajien elinvoimaisuuden säilyminen pitkällä aikavälillä, jolloin olennaista on, että suojeltavien lajien populaatiot pystyvät kehittymään suotuisasti tai vähintään säilymään nykyisellä tasollaan. Eheyteen vaikuttavat myös toimenpiteet ja tekijät Natura 2000 -alueen ulkopuolella.

4.9.2024

ELY-keskus toteaa, että Pohjoisnevan Natura-alueen suojeluperustelaji metsäpeuraan kohdistuvat haittavaikutukset voivat vaikuttaa metsäpeuran käyttämiin vaellusreitteihin ja suoraan sen lisääntymisajan kesäaikaiseen esiintymiseen Pohjoisnevan Natura-alueella ja siten kielteisesti myös Pohjoisnevan Natura-alueen eheyteen. Lajin lisääntymisen häiriintyminen ja/tai estyminen Natura-alueella sekä syyskertymä- ja tai talvialueille siirtymisen estymisen voidaan katsoa aiheuttavan Natura-alueen eheyteen todennäköisen merkittävän kielteisen vaikutuksen, erityisesti VE1 osalta. Koska myös VE2 voimaloita sijoittuu alle viiden kilometrin etäisyydelle Pohjoisnevan Natura-alueesta, yhteisvaikutukset huomioiden, ELY-keskus katsoo, että varovaisuusperiaate huomioiden, metsäpeuraan voidaan katsoa tässäkin vaihtoehdossa kohdistuvan todennäköisesti merkittävää haittaa.

Arviossa esitetyillä lieventävillä toimenpiteillä ei voida estää merkittävien haitallisten vaikutusten syntyä.

ELY-keskuksen johtopäätös

Esitetyn arvioinnin perusteella ei voida sulkea pois merkittävien haittavaikutuksien muodostumista koskien Pohjoisneva Natura-alueen suojeluperustelaji metsäpeuraa.

ELY-keskus muistuttaa, Luonnonsuojelulain 39 § mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 35 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt biologi Ilona Helle ja ratkaissut yksikön päällikkö Johanna Viljanen.

Jakelu

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, kirjaamo

Tiedoksi

Metsähallitus, kirjaamo
Ympäristöministeriö, kirjaamo

Tämä asiakirja KESELY/2957/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KESELY/2957/2023 har godkänts elektroniskt

Helle Ilona 04.09.2024 14:45

Viljanen Johanna 04.09.2024 15:37